

Η Θεία Λειτουργία, κορυφαία έκφραση λατρείας της Εκκλησίας

/ Γνώμες

• Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Πισιδίας κ. Σωτηρίου

(17/10/2021)

Στους ιερούς ναούς μας καθημερινά τελούνται διάφορες ιερές Ακολουθίες. Ψάλλονται ύμνοι, διαβάζονται ή ψάλλονται Ψαλμοί από την Παλαιά Διαθήκη, αναπέμπονται δεήσεις και Ευχές από τον Ιερέα, διαβάζονται Αγιογραφικά Αναγνώσματα. Αυτές οι καθιερωμένες ιερές Ακολουθίες είναι:

Ο **Εσπερινός**, που τελείται κάθε απόγευμα και με αυτόν αρχίζουν όλες οι ιερές Ακολουθίες της επόμενης ημέρας. Κατά τον Εσπερινόν ψάλλεται ο θαυμάσιος πανάρχαιος κατανυκτικός ύμνος “Φῶς ἰλαρόν”.

Το **Μεσονυκτικόν**, που κανονικά τελείται τα μεσάνυχτα, και ψάλλουμε το: “Ἰδού ὁ Νυμφίος ἔρχεται ἐν τῷ μέσῳ, τῆς νυκτός...”

Ο **Ὄρθρος**, που κανονικά αρχίζει προ της ανατολής του ηλίου, και στο τέλος ψάλλεται η Μεγάλη Δοξολογία : “Δόξα Σοι τῷ δεῖξαντι το φῶς...”.

Οι ιερές Ακολουθίες: της Α' Ὁρας, που είναι αφιερωμένη στο Φως του κόσμου,

στον Κύριό μας Ιησού Χριστό· της Γ' Ωρας (σημερινής ώρας 9 π.μ)· το περιεχόμενο των ύμνων και Ευχών αναφέρεται στο γεγονός της Πεντηκοστής)· της ΣΤ' Ωρας (σημερινής ώρας 12 μ.) αναφέρεται στη Σταυρική Θυσία του Κυρίου· και της Θ' Ωρας (σημ. ώρας 3 μ.μ.) κατά την οποίαν ο σταυρωμένος Κύριος παρέδωκεν το πνεύμα Του στον Θεό Πατέρα.

Ανάλογα με την Εκκλησιαστική περίοδο, στις ιερές αυτές Ακολουθίες προστίθενται και άλλες, όπως τα Απόδειπνα -Μέγα και Μικρόν- Ακάθιστος Ύμνος και Παρακλητικοί Κανόνες προς την Θεοτόκον, αλλά και προς τους Αγίους, Μνημόσυνα, σύντομα Τρισάγια υπέρ αναπαύσεως των κεκοιμημένων κ. ά.

Όλες αυτές οι ιερές Ακολουθίες είναι θαυμάσιες, ελκυστικές, ανεβάζουν τις ψυχές μας στον ουρανό και περιέχουν όλα τα βασικά στοιχεία μιας πλήρους προσευχής, με τα οποία εκφράζουμε προς τον Τριαδικόν Θεόν την δοξολογία μας, τις ευχαριστίες μας για τις άπειρες ευεργεσίες Του, την μετάνοιά μας για τις αμαρτίες μας που κάναμε με τη θέλησή μας ή από άγνοια και αμέλεια, και αντλούμε δύναμη και χάρη για τους πνευματικούς μας αγώνες και τις αντιξοότητες της καθημερινής ζωής. Πολλή μεγάλη είναι η πνευματική ωφέλεια των πιστών από την τακτική συμμετοχή μας στις καθημερινές ιερές Ακολουθίες της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας!

Θα πρέπει εδώ, όμως, με έμφαση να τονίσουμε ότι, όσο σπουδαίες κι εάν είναι οι ιερές αυτές Ακολουθίες, όσο κι εάν προκαλούν δέος στις ψυχές μας, καμία από αυτές τις ιερές Ακολουθίες δεν μπορεί να συγκριθεί με το ύψος, τη λάμψη και το μεγαλείο της θείας Λειτουργίας! Αν θα θέλαμε να κάνουμε κάποια σύγκριση με το ηλιακό μας σύστημα, θα λέγαμε ότι η θεία Λειτουργία είναι ο Ήλιος που λάμπει παντού, και όλες οι άλλες ιερές Ακολουθίες είναι οι δορυφόροι του ηλίου, που αντανακλούν το φως του ηλίου. Ο εικοσιτετράωρος λειτουργικός κύκλος, δηλαδή, έχει ως κέντρο και αναφορά του τη θεία Λειτουργία. Εκεί, στη θεία Λειτουργία κορυφώνεται και ολοκληρώνεται το αγιαστικό έργο της Εκκλησίας και ο εξαγιασμός των πιστών.

Υπάρχουν όμως Ορθόδοξοι Χριστιανοί, οι οποίοι από άγνοια συγχέουν τη θεία Λειτουργία με τις άλλες ιερές Ακολουθίες που αναφέραμε. Αλλά ποιο είναι το τόσο σημαντικό και εξαιρετικό εκείνο στοιχείο, που κάνει τη θεία Λειτουργία να υπερτερεί όλων των άλλων; Είναι το Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας. Κατά την μία περίπου ώρα που διαρκεί η θεία Λειτουργία, τελεσιουργείται το Μυστήριο των Μυστηρίων, που ίδρυσε και παρέδωσε ο ίδιος ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός στους Μαθητές Του, κατά τον Μυστικόν Δείπνον, τη νύχτα της Μεγάλης Πέμπτης, λίγο πριν συλληφθεί για να σταυρωθεί. Τρεις ιεροί Ευαγγελιστές (Ματθαίος, 26:26-29, Μάρκος 14:22-25 και Λουκάς 22:14-22) περιγράφουν, το πώς ο Κύριος κατά την

διάρκεια του Δείπνου ετέλεσε το Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας, μετέβαλε τον οίνο σε Τίμιο Αίμα Του, τον άρτον σε Άγιο σώμα Του και κοινώνησε για πρώτη φορά τους Μαθητές Του!

Είναι πολύ εντυπωσιακό, το ότι και ο απόστολος Παύλος περιγράφει με τα ίδια περίπου λόγια, όπως οι τρεις άγιοι Ευαγγελιστές, το πώς παρέδωσε ο Κύριος το Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας· και ότι αυτά δεν τα άκουσε από ανθρώπους, αλλά, όπως γράφει: “Εγώ αυτό παρέλαβα από τον Ίδιον τον Κύριο, κι αυτό σας παρέδωσα. Ο Κύριος Ιησούς, τη νύχτα που ήταν να παραδοθεί στους σταυρωτές του, πήρε ψωμί, και, αφού έκανε ευχαριστήρια προσευχή, το τεμάχισε και είπε: “Λάβετε και φάγετε· αυτό είναι το σώμα μου, που τεμαχίζεται για χάρη σας. Αυτό να κάνετε στην ανάμνησή μου. Παρόμοια, όταν τέλειωσε το δείπνο, πήρε το ποτήρι και είπε: “Αυτό το ποτήριο είναι η νέα διαθήκη που επικυρώνεται με το αίμα μου. Όποτε πίνετε από αυτό το ποτήριο, να το κάνετε στην ανάμνησή μου. Γιατί ωσότου να έρθει ο Κύριος, πάντοτε, όποτε τρώτε αυτό το ψωμί και πίνετε αυτό το ποτήριο, διακηρύττετε το θάνατο του Κυρίου.” (1 Κορ.11: 23-32)

Κάτω από αυτά τα απλά λόγια βρίσκεται μεγάλο βάθος πνευματικών εννοιών που χρειάζεται να αναζητήσουμε και προσεγγίσουμε, όσον είναι δυνατόν στις περιορισμένες ανθρώπινες διανοητικές και ψυχικές μας δυνάμεις. Πολύ περισσότερο, όμως, είναι δύσκολο να κατανοήσουμε τις βαθιές έννοιες που περικλείουν, τα όσα είπε και έπραξε ο Κύριος κατά τον Μυστικό Δείπνο, διότι βρισκόμαστε ενώπιον ιερού Μυστηρίου, μοναδικού! Εκείνο που καταλαβαίνουμε είναι ότι ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός όσο πλησίαζε η στιγμή του αποχωρισμού Του από τους Μαθητές Του, τόσο και περισσότερο φανέρωσε την Αγάπη Του προς αυτούς. Ο Ιωάννης, ο μαθητής της αγάπης, όπως αποκαλείται, γράφει χαρακτηριστικά: **“Πριν από τη γιορτή του Πάσχα, ξέροντας ο Ιησούς πως ήρθε η καθορισμένη γι’ Αυτόν ώρα να φύγει από τούτον τον κόσμο και να πάει στον Πατέρα, στους δικούς Του, τους οποίους τώρα άφηνε στον κόσμο, και τους οποίους είχε αγαπήσει, έδειξε σε αυτούς και τώρα θερμή και στοργικότητα αγάπη”** (Ιωάν.13,1).

Αυτής της τέλει αγάπης του Κυρίου προς τους Μαθητές Του, και όλους όσοι θα πίστευαν σ’ Αυτόν, καρπός είναι η καθιέρωση του Μυστηρίου της θείας Ευχαριστίας, όπως θα δούμε στην επόμενη Ομιλία μας.